

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

06 decembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte –Toma Nadejda,

Judecători – Boico Victor, Diaconu Iurie, Catan Liliana, Guzun Ion,

a judecat, fără citarea părților, în baza materialelor dosarului, recursurile ordinare declarate de către avocatul Lupan Vadim în numele inculpatului și de către inculpat, împotriva deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2020, în cauza penală în privința lui

Antonov Vasile XXXXX,

Termenul examinării cauzei:

Prima instanță: 07.11.2017 – 07.09.2020;

Instanța de apel: 28.09.2020 – 10.11.2020;

Instanța de recurs: 27.01.2021 – 06.12.2021.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Orhei, sediul Central din 07 septembrie 2020, a fost încetat procesul penal în cauza privind învinuirea lui Antonov Vasile de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 217 alin. (1) Cod penal, în legătură cu faptul că, a expirat termenul de prescripție de tragere la răspundere penală a inculpatului Antonov Vasile.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

2. Pentru a se pronunța în cauza dată, în sensul enunțat, prima instanță a constatat că Antonov Vasile, în perioada primăvara-vara anului 2017, în grădina gospodăriei cet. Atamanciuc Veaceslav, din str. Xxxxxx nr. xx, or. Orhei, a cultivat plante de cânepă, neavând autorizația corespunzătoare, pe care le-a păstrat la domiciliu până la 03.07.2017, când în cadrul efectuării percheziției la domiciliul cet. Atamanciuc Veaceslav, de către colaboratorii de poliție ai IP Orhei au fost depistate și ridicate 14 plante de cânepă, care conform Raportul de expertiză nr. 34/12/1R-4153 din 07.08.2017, 14 plante în stare verde în sac polimeric de culoare roșu-albastru ridicate în urma percheziției a terenului agricol de la domiciliul cet. Atamanciuc Veaceslav amplasat pe str. Xxxxxx nr. xxx, ce reprezintă plante de cannabis, care conțin

tetrahidrocannabinol, de aceea se atribuie la categoria substanțelor stupeficante. Conform Hotărârii de Guvern nr. 79 din 23 ianuarie 2006, se atribuie la categoria substanțelor narcotice, în cantități mari.

Prima instanță a stabilit că, prin acțiunile sale intenționate Antonov Vasile a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 217 alin. (1) Cod penal, *circulația ilegală a drogurilor, etnobotanicelor sau analogii acestora fără scop de înstrăinare, adică semănatul sau cultivarea ilegală a plantelor care conțin droguri sau etnobotanice, săvârșite în proporții mari și fără scop de înstrăinare.*

În sentință s-a menționat că, luând în considerație faptul că, infracțiunea imputată a fost comisă în primăvara-vara anului 2017, instanța de judecată a constatat prezența condițiilor legale de încetare a procesului penal de învinuire a lui Antonov Vasile în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 217 alin. (1) Cod penal, din motivul intervenirii termenului de prescripție, urmând să fie liberat Antonov Vasile de la răspundere penală.

Prima instanță a indicat că termenul de prescripție de atragere la răspundere penală a lui Antonov Vasile urmează a fi calculat din primăvara-vara anului 2017, or, potrivit art. 9 Cod penal, timpul săvârșirii faptei se consideră timpul când a fost săvârșită acțiunea (inacțiunea) prejudiciabilă, indiferent de timpul survenirii urmărilor.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către inculpat, prin care a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să fie achitat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 217 alin. (1) Cod penal.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2020 a fost admis, din alte motive, apelul inculpatului, casată integral sentința Judecătorei Orhei, sediul Central din 07 septembrie 2020, și pronunță o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care, Antonov Vasile a fost eliberat de răspundere penală pe art. 217 alin. (1) Cod penal, în baza art. 53 lit. j) și art. 60 alin. (1) lit. a) Cod penal și încetat procesul penal în baza art. 389 alin. (1) pct. 6 Cod de procedură penală, deoarece a expirat termenul de prescripție de tragere la răspundere penală.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

4.1 În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a constatat că la pronunțarea sentinței, instanța de judecată corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, just a ajuns la concluzia că inculpatul Antonov Vasile a săvârșit faptele imputate lui, iar aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală, care au fost corect apreciate, respectându-se prevederile art. 101 Cod de procedură penală.

S-a menționat că, în afară de faptul că inculpatul, în cadrul examinării cauzei în instanța de fond, nu și-a recunoscut vina, vinovăția lui de comiterea

infracțiunii imputate s-a dovedit integral de următoarea sistemă de probe, care sunt pertinente, concludente, utile și veridice și coroborează între ele, cum ar fi: declarațiile succesului părții vătămate Gaureac Vitalie, declarațiile martorilor Atamanciuc Veaceslav, Gîrlean Valerii, Pantaz Valentin și Varzari Andrei, declarațiile inculpatului Antonov Vasile, raportul de expertiză nr. 34/12/1R-4153 din 07.08.2017, procesul de prezentare spre recunoaștere din data de 07.09.2017, procesul de prezentare spre recunoaștere din data de 18.09.2017.

Instanța de apel a conchis că vinovăția inculpatului pe art. 217 alin. (1) Cod penal a fost demonstrată, reiterând că, potrivit art. 332 Cod de procedură penală, în cazul când pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art. 275 pct. 5)-9), 285 alin. (1) pct. 1), 2), 4), 5), precum și în cazurile prevăzute în art. 53-60 din Codul penal, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă.

Instanța a constatat că instanța de fond a pronunțat sentința incomplet, adică a încetat procesul penal pe motivul intervenirii termenului de prescriptive, dar nu a eliberat inculpatul de pedeapsă penală conform art. 60 alin.(1), lit. (a) Codul penal. Astfel, instanța de apel a conchis că infracțiunea prevăzută la art. 217 alin. (1) Codul penal este o infracțiune ușoară, comisă de către Antonov Vasile în anul 2017, iar de la comiterea acțiunilor infracționale, termenul de 2 ani a expirat.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către:

- avocatul Lupan Vadim în numele inculpatului, prin care invocând incidența *pct. 6, 8 și 12* a dispozițiilor alin. (1) art. 427 Cod de procedură penal, solicită admiterea recursului, casarea totală a deciziei și a sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Antonov Vasile să fie achitat;

- inculpat, prin care neinvocând incidența dispozițiilor art. 427 Cod de procedură penală, solicită pronunțarea unei hotărâri de achitare.

5.1 În susținerea recursului avocatul Lupan Vadim în numele inculpatului invocă că:

- nevinovăția inculpatului reiese din declarațiile acestuia și din declarațiile celor doi colaboratori de poliție interogați în instanță, care au declarat că drogurile nu au fost depistate la domiciliul ultimului, iar acesta nu era prezent la momentul efectuării percheziției, fiind prezente alte persoane;

- în raport cu probele acumulate în cadrul urmăririi penale și cercetate în instanța de fond și apel, nu s-a stabilit implicarea lui Antonov Vasile în sădirea plantelor ce conțin substanța narcotică.

5.2 În susținerea recursului, inculpatul invocă că la materialele cauzei nu se regăsesc probe care ar confirma vinovăția inculpatului în săvârșirea faptei

incriminate și consideră că martorii au fost influențați.

6. La recursul ordinar declarat, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1^a) Cod de procedură penală, a depus referință procurorul, care pledează pentru inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat, deoarece decizia contestată conține motivele clare și legale pe care se întemeiază soluția.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate, în raport cu materialele cauzei, Colegiul Penal lărgit conchide că acestea urmează a fi admise, din următoarele considerente.

În speță se constată că recurenții s-au conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și au declarat recursurile ordinare în termen.

În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează parțial hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Colegiul penal lărgit constată că în recursul formulat, avocatul Lupan Vadim invocă incidența pct. 6), 8) și 12) a dispozițiilor alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, menționând că, inculpatul nu a comis fapta imputată, iar procesul penal ilegal a fost încetat din motivul expirării termenului de prescripție.

În conformitate cu articolul 434 Cod procedură penală, judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei ținând seama, după caz, de opinia părților expusă în referință ori în ședință, dacă au participat la ea, și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs.

Articolul 427 alin. (1) pct. 6), 8) și 12) Cod de procedură penală, prevede că *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în următoarele temeiuri: 6) instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozițioul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței; 8) nu au fost întrunite elementele*

infracțiunii sau instanța a pronunțat o hotărâre de condamnare pentru o altă faptă decât cea pentru care condamnatul a fost pus sub învinuire, cu excepția cazurilor reîncadrării juridice a acțiunilor lui în baza unei legi mai blânde și 12) faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

Din conținutul recursului declarat, inculpatul își exprimă dezacordul cu soluția instanței de apel de constatare a vinovăției de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 217 alin. (1) Cod penal și de modul în care instanțele inferioare au analizat probele, fapt ce cade sub incidența art.427 alin.(1), pct.6) din Codul de procedură penală.

Exigențele CEDO obligă instanțele de recurs de a rectifica eroarea de procedură comisă de instanța de fond, în caz contrar art. 6 este încălcat, fiind afectată echitatea procedurii (hotărârea CtEDO *Leoni versus Italia*).

Mai întâi de toate, cu referire la dezacordul recurenților privitor la analiza probelor și a stării de fapt apreciate de instanțele inferioare, se impune precizarea că aprecierea probelor este unul din cele mai importante momente ale procesului penal, deoarece întregul volum de muncă depus de către organele de urmărire penală, instanțele judecătorești, cât și de părțile în proces, se concentrează pe soluția ce va fi dată în urma acestei activități.

Legea stabilește că probele admisibile sunt apreciate după relevanța, concludența, veridicitatea și utilitatea acestora și toate probele în ansamblul lor sunt apreciate din punct de vedere al coroborării acestora.

Însă, cu referire la faptul dacă chestiunea de apreciere a probelor poate fi invocată la această etapă a procedurilor, Colegiul penal lărgit stabilește că motivele de reapreciere a probelor, nu se conțin în temeiurile prevăzute la alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, și astfel nu pot fi considerate ca motiv sub aspectul casării ca fiind ilegală a hotărârii contestate, deoarece instanța de recurs nu analizează conținutul mijloacelor de probă, nu dă o nouă apreciere materialului probator și nu stabilește o altă situație de fapt, decât cea constatată de instanțele de fond, aceasta fiind sarcina primordială a instanțelor respective.

Din aceste considerente, Colegiul penal nu examinează criticile referitoare la presupusa greșită reținere, pe baza probelor administrate în cauză, a anumitor elemente factice, ci verifică, prin raportare la situația de fapt stabilită de instanțele de fond, corectitudinea dispunerii condamnării inculpatului conform învinuirii incriminate, astfel că reaprecierea probelor, în modul propus de către partea apărării, nu se încadrează în prevederile art. 427 Cod de procedură penală, iar o altă opinie asupra probelor, care au fost puse la baza hotărârii primei instanțe, apoi verificate de instanța de apel, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei.

Totodată, Colegiul penal lărgit evidențiază și prevederile art. 414 Cod de

procedură penală, în care se stipulează asupra căror chestiuni de fapt și de drept urmează să se expună instanța, la etapa judecării cauzei în procedura de apel.

La chestiunile de fapt se atribuie următoarele aspecte: *dacă fapta reținută a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, dacă există circumstanțe atenuante și agravante, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma art. 101 Cod de procedură penală.*

În ce privește chestiunile de drept pe care urmează să le soluționeze instanța de apel, acestea sunt: *dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual sau penal au fost corect aplicate.*

Conform art. 414 alin. (1), (2) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. (2) Instanța de apel verifică declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal.

La fel, se reține că potrivit art. 414 alin. (6) Cod de procedură penală, instanța de apel nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal.

Colegiul penal lărgit atestă că instanța de apel eronat a descris și a analizat proba, care ar dovedi vinovăția inculpatului, "*declarațiile succesoriului părții vătămate Gaureac Vitalie*", deoarece la materialele cauzei nu se regăsesc declarații depuse de vreun succesori al părții vătămate în fața organului de urmărire penală sau în instanțele de judecată, ba mai mult, nu există nici așa parte în cauza penală de învinuire a lui Antonov Vasile în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 217 alin. (1) Cod penal.

Potrivit art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor.

Astfel, se constată că instanța de apel a judecat cauza în baza probei neexaminată de prima instanță și care nu se regăsește la materialele cauzei penale, încălcând prevederile art. 414, 101 Cod de procedură penală, menționate supra.

Totodată, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel nu a reacționat în modul prevăzut de lege asupra erorilor de drept comise de prima instanță și le-a repetat întocmai.

Colegiul penal lărgit constată că ambele instanțe de judecată au reținut în

fapta incriminată inculpatului, modalitatea alternativă: semănatul, calificând fapta diferit de cea formulată în rechizitoriu, deoarece atât în decizie, cât și în sentință, instanțele au constatat că *prin acțiunile sale intenționate Antonov Vasile a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 217 alin. (1) Cod penal, circulația ilegală a drogurilor, etnobotanicelor sau analogii acestora fără scop de înstrăinare, **adică semănatul** sau cultivarea ilegală a plantelor care conțin droguri sau etnobotanice, săvârșite în proporții mari și fără scop de înstrăinare.*

Iar potrivit rechizitoriului, *prin acțiunile sale intenționate Antonov Vasile a comis activitatea ilegală privind circulația substanțelor narcotice în proporții mari și fără scop de înstrăinare, și anume cultivarea ilegală a plantelor care conțin substanțe narcotice, săvârșite în proporții mari și fără scop de înstrăinare, adică a comis infracțiunea prevăzută de art. 217 alin. (1) Cod penal.*

Potrivit art. 325 Cod de procedură penală, judecarea cauzei în primă instanță se efectuează numai în privința persoanei puse sub învinuire și numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. Modificarea învinuirii în instanța de judecată se admite dacă prin aceasta nu se agravează situația inculpatului și nu se lezează dreptul lui la apărare. Modificarea învinuirii în sensul agravării situației inculpatului se admite numai în cazurile și în condițiile prevăzute de prezentul cod.

Potrivit jurisprudenței naționale, învinuirea se consideră mai gravă când în învinuire se introduc fapte și episoade adăugătoare, care nu au fost puse la baza învinuirii inculpatului inițial, semne calificative care majorează volumul învinuirii, deși nu modifică estimația juridică a celor săvârșite. Drept învinuire care esențial, după circumstanțele reale, diferă de cea de la început urmează de considerat orice altă modificare a învinuirii (imputarea altor acțiuni în locul celor imputate anterior, imputarea infracțiunii care diferă de cea imputată după obiectul atentat, caracterul faptei și acțiunii), care afectează dreptul inculpatului la apărare (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 privind sentința judecătorească, pct. 23.*).

În conformitate cu prevederile art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de apel are obligația de a întreprinde măsuri pozitive la judecarea apelului, pentru a repara erorile de fapt și de drept comise de prima instanță, doar atunci când aceste erori au influențat asupra hotărârii în defavoarea inculpatului.

Astfel raportând hotărârea instanțelor de fond la conținutul rechizitoriului, Colegiul penal lărgit observă că modalitatea de comitere a infracțiunii prevăzute la art. 217 alin. (1) Cod penal - semănatul nu i-a fost incriminată prin rechizitoriu.

Din aceste motive, Colegiul penal lărgit consideră întemeiată critica recurentului expusă în acest sens și stabilește că instanța de apel, judecând

cauza dată, a comis eroarea de drept prevăzută în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

Un alt temei de casare a hotărârii instanței de apel, rezidă și din faptul că ea nu corespunde rigorilor prevederilor art. 389 alin. (4) pct. 3) Cod de procedură penală (sentința de condamnare se adoptă fără stabilirea pedepsei, cu liberarea de răspundere penală în cazul expirării termenului de prescripție), or, deși, în partea descriptivă a fost reținută vinovăția inculpatului, în partea dispozitivă a actului judecătoresc, nu se regăsește mențiunea privind constatarea că Antonov Vasile se face vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 217 alin. (1) Cod penal, fiind indicat doar faptul că *„Antonov Vasile se eliberează de răspundere penală pe art. 217 alin. (1) Cod Penal în baza art. 53 lit. (5) și art. 60 alin. (1) lit. a) Cod Penal și încetează procesul penal în baza art. 389 alin. (1) pct. 6) Cod procedură penală, deoarece a expirat termenul de prescripție de tragere la răspundere penală.”*.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub aceste aspecte, Colegiul penal lărgit reține că, instanța de apel nu a examinat cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv cu respectarea prevederilor art. 414 Cod de procedură penală.

În aceste condiții, Colegiul penal lărgit constată existența erorii de drept prevăzută la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, astfel impunându-se soluția de casare a deciziei.

Întrucât erorile depistate sunt susceptibile de a fi corectate doar de către instanța de apel, Colegiul conchide asupra necesității admiterii recursului, casării totale a hotărârii atacate și dispunerii rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel.

8. La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, ce prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesuale penale asupra tuturor motivelor invocate în apel, să verifice și să aprecieze minuțios probele administrate și examinate în instanță în strictă conformitate cu cerințele legii, să dea apreciere convenită fiecărei probe examinate și a tuturor în ansamblu, să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate inculpatului și să argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu, de practica relevantă a CtEDO, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

9. În conformitate cu articolele 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursurile ordinare declarate de către avocatul Lupan Vadim în numele inculpatului și de către inculpat, casează total decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2020, în cauza penală în privința lui *Antonov Vasile XXXXX* și dispune rejudecarea cauzei, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia motivată este pronunțată la **10 februarie 2022**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Boico Victor

Diaconu Iurie

Catan Liliana

Guzun Ion